

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

Засоби вербального відтворення концепту СІМ'Я у сучасній корейській мові (на матеріалі віршів)

Студентки групи Пкор21-20
факультету східної і
слов'янської філології
Освітньої програми:
Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціальності 035.066 східні мови та
літератури (переклад включно)
перша — корейська
Савчук Надії Максимівни

Науковий керівник:

к.ф.н., доц. Охріменко В.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПТУ СІМ'Я У КОРЕЙСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ТА МОВІ	6
1.1 Теоретичні підходи до вивчення концепту СІМ'Я	6
1.2 Концепт СІМ'Я у корейській культурі та мові	12
Висновки до розділу I	21
РОЗДІЛ II: ЗАСОБИ ВЕРБАЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ СІМ'Я У СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ ПОЕЗІЇ	22
2.1 Розвиток та трансформація теми «сім'ї» в корейській поезії	22
2.2 Особливості вербального відтворення концепту СІМ'Я у сучасній корейській поезії	29
Висновки до розділу II	35
ВИСНОВКИ	37
ANNOTATION	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43

ВСТУП

Актуальність дослідження засобів вербального відтворення концепту СІМ'Я у сучасній корейській мові на матеріалі поезії полягає в тому, що це дослідження дає можливість глибше зрозуміти лінгвокультурологічні аспекти корейської мови, яка характеризується високим ступенем виразності та специфікою вербальної репрезентації культурних концептів, кодів та національної картини світу загалом. Дослідження засобів вербального відтворення обраного концепту є важливими для розуміння корейської культури, оскільки сім'я має велике значення в корейському суспільстві, що залишається незмінним впродовж багатьох століть.

Це дослідження допомагає охарактеризувати етичні та духовні цінності корейської нації, увиразнені в образах та метафорах концепту СІМ'Я; а також трансформацію на соціокультурному рівні у кінці ХХ сторіччя, яка призвела до принципово нового способу художнього та мовного осмислення родини у поезії, на відміну від традиційних символів у фразеологічному та фольклорному корпусі. Вивчення засобів вербального відтворення концепту “сім'я” в сучасній корейській поезії також дозволяє розширити уявлення про підходи до аналізу літературних творів, зокрема в галузі корейської поезії.

Мета даної курсової роботи – вивчення та аналіз засобів вербального відтворення концепту СІМ'Я в сучасній корейській мові.

Для досягнення даної мети нами було поставлено наступні **задачі**:

1. Проаналізувати теоретичних досліджень концепту СІМ'Я

2. Визначити особливостей вербального відтворення концепту СІМ'Я у корейській соціальній та мовній культурі

3. Охарактеризувати специфіку відтворення та трансформації концепту СІМ'Я у корейській поезії;

4. Визначити основні особливості вербального способу репрезентації концепту СІМ'Я в корейській поезії.

Об'єктом дослідження являються засоби вербального відтворення концепту “сім'я” у сучасній корейській мові.

Предметом дослідження являються особливості відтворення концепту “сім'я” у сучасній корейській поезії.

Матеріалом дослідження послуговували вірші корейських поетів у кількості 21.

Під час роботи з матеріалом дослідження (віршами класичних та сучасних корейських поетів, а також фразеологічного корпусу корейської мови), нами були використані наступні **методи** дослідження: контент-аналіз, дескриптивний метод, контекстуальний аналіз, порівняльний аналіз.

Наукова новизна дослідження полягає, перш за все, в його унікальності, оскільки на сьогодні не існує аналогічних досліджень у вітчизняній філології; проблематика вербальної репрезентації даного концепту в сучасній корейській мові вперше одержало освітлення в нашому дослідженні.

Практична цінність роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути корисні для вивчення корейської мови, літератури та культури, а також збагачення теорії лінгвістики та літературознавства.

Теоретична цінність роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для більш детального поглиблення у вивчення як корейської мови та літератури, так і її культури в цілому.

Структура курсової роботи: Загальний обсяг становить 48 сторінку, вступ, 2 розділи, висновки, анотація, список використаних джерел із 25 найменувань, додатки.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПТУ СІМ'Я У КОРЕЙСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ТА МОВІ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення концепту СІМ'Я

У лінгвістиці та лінгвокультурології термін “концепт” відноситься до сукупності знань та уявлень про певне поняття об'єктивної реальності, що складається з культурно визначених та семантично пов'язаних з ним елементів. З точки зору провідних сучасних дослідників, “концепт є одним з ключових понять когнітивної лінгвістики, оскільки він відображає здатність людини створювати ментальні моделі світу та відображати їх у мові” (Губерська, 2019, с. 20). Концепт може включати в себе як мовні, так і позамовні елементи, які допомагають сформувати уявлення про поняття та його значення.

Структура концепту включає такі елементи, як ядро концепту, периферію, асоціативне поле та когнітивні моделі, які забезпечують його функціонування в мові та мовленні. Ядро концепту є найважливішим елементом та представляє собою найбільш суттєву частину поняття. Периферія концепту складається з менш важливих та деталізованих елементів, що доповнюють ядро концепту. Асоціативне поле концепту включає елементи, що не є необхідними для визначення поняття, проте пов'язані з ним за асоціацією. Когнітивні моделі описують способи, за допомогою яких люди формують уявлення про концепт та використовують його в мові та мовленні.

Концепт може бути вербалізований за допомогою мовних одиниць, таких як слова, вирази, речення тощо, які відображають семантику та культурні особливості концепту. Вербалізація концепту може залежати від культурних та соціальних контекстів, в яких він використовується. Як зазначає

Крикун І. В., “концепт не може бути розглянутий окремо від мови, оскільки мова є засобом вербалізації та передачі знань про поняття” (Крикун, 2018, с. 11). Саме концепти складають так звану “мовну картину світу”, яка є невід’ємною особливості ментальної, психологічної та духовної сфери кожного носія тієї чи іншої мови. Для того, щоб поліаспектно визначити концепт як мовне явище, а також концепт “сім’я”, необхідно детальніше розглянути “мовну картину світу” у парадигмі сучасних досліджень.

Мовна картина світу – це сукупність уявлень про світ та його організацію, які відображаються у лексичному складі мови та її граматиці і впливають на сприйняття та інтерпретацію дійсності мовцем. Концепція мовної картини світу була запропонована німецьким філософом і лінгвістом Людвігом Вітгенштейном у його працях “Філософія граматики” та “Логіко-філософський трактат”. Особливості мовної картини світу полягають у тому, що вона є різнобічною, залежною від культурних, історичних, соціальних та інших факторів, що впливають на формування мови та її складових. Структура мовної картини світу складається з концептів, які пов’язуються з певними об’єктами або явищами в дійсності.

С. Ніджел вважає, що мовна картина світу пов’язана зі сприйняттям культурних та соціальних норм, які відображаються у мовленні. За її словами, “мовна картина світу – це культурний конструкт, який відображає взаємозв’язки між мовою та культурою, а також соціальні норми та цінності, які впливають на сприйняття дійсності” (Ніджел, с. 35). Концепти можуть бути як специфічними для певної культури, так і універсальними, базовими для більшості “мовних картин світу”. Вивченням “базових концепцій” займалися такі дослідники як Е.

Сепір та Б. Ворф, Нізбет Р. та інші. На сьогодні більшість дослідників погоджуються з тим, що основних концептів близько десяти, і вони включають в себе:

– Концепт часу і простору: кожна мова має засоби вираження часових рамок подій та можливість їх розташування в майбутньому, теперішньому чи минулому; а також вираження просторових відношень між об'єктами та місцями;

– Концепт гендеру: кожна культура має своє розуміння ролі статі у суспільстві та власне розуміння чоловіка та жінки, що може відобразитись в лексиці та граматиці мови;

– Концепт нумерації: багато мов мають власну систему нумерації, що відображає відношення між числами та можливість здійснення математичних операцій;

– Концепт кольору: більшість мов має власну систему назв кольорів, які можуть відрізнитись за кількістю та категоріями кольорів;

– Концепт сім'ї: кожна культура має власне розуміння сімейних відносин, що відображається в лексиці та граматиці мови (Norenzayan, Nisbett, 2000, с.58).

Отже, концепт СІМ'Я трактується як один з базових, універсальних для більшості мовних картин світу. Як зазначають дослідники, це пов'язано з самою соціально-комунікативною функцією мови, оскільки остання є засобом вираження та узгодження соціальних стосунків, а сім'я є важливим соціальним інститутом.

Деякі дослідження досліджували, як різні мови класифікують і класифікують сімейні стосунки. Наприклад, в деяких мовах можуть існувати спеціальні терміни для різних типів двоюрідних братів, тоді як в інших вони всі можуть називатися одним терміном. У деяких культурах можуть

існувати спеціальні терміни для членів розширеної родини, таких як тітки та дядьки, тоді як в інших цих людей можна називати просто “братом батьків” або “сестрами батьків”.

Інші дослідження розглядали, як концепція сім'ї відображається в термінах спорідненості, які є словами, які використовуються для позначення сімейних стосунків. Наприклад, деякі мови мають окремі терміни для бабусь і дідусів по материнській і батьківській лінії, тоді як інші мають один термін для обох. Терміни спорідненості також можуть відображати культурні цінності та вірування, наприклад важливість певних сімейних стосунків.

Крім вивчення мовної репрезентації сім'ї, деякі дослідження також розглядали зв'язок між мовою та сімейними практиками. Наприклад, використання мови може відрізнятися залежно від віку, статі та соціального статусу членів родини. Діти можуть використовувати різні мовні стратегії для взаємодії з батьками, бабусями та дідусями, тоді як дорослі можуть використовувати спеціальні мовні маркери, щоб вказати на повагу чи прихильність до старших членів сім'ї.

У лінгвістиці існує декілька теоретичних підходів до вивчення концепту СІМ'Я:

1. Семантичний підхід спрямований на вивчення значення лексичних одиниць, що входять до складу концепту сім'я і його семантичних властивостей. Він зосереджений на дослідженні того, які слова асоціюються зі словом “сім'я”, яку роль відіграє цей корпус мовних одиниць у концептуальному полі сімейних стосунків.

2. Прагматичний підхід спрямований на вивчення того, як використовуються лексичні одиниці, що входять до складу концепту сім'я та інші слова, що пов'язані з сім'єю, у різних

контекстах та в різних мовних спільнотах. Він зосереджений на дослідженні прагматичних аспектів сімейної лексики, таких як вживання слів у конкретних мовних ситуаціях, спілкування та соціальний контекст.

3. Етнолінгвістичний підхід спрямований на вивчення того, як використовуються лексичні одиниці, що входять до складу концепту сім'я, в різних культурах та мовних спільнотах. Він зосереджений на дослідженні етнолінгвістичних аспектів сімейної лексики, таких як культурні нюанси та різноманітність мовних виразів, що використовуються для опису сімейних стосунків в різних культурах.

4. Дискурсивний підхід спрямований на вивчення того, як сімейні стосунки та поняття, пов'язані з концептом СІМ'Я, використовуються в дискурсі.

5. Лінгвокультурологічний (та ширше – антрополінгвістичний підхід), який досліджує концепт “сім'я” як один з базових структурних елементів мовної картини світу, що відзначається універсальним характером та репрезентує культурні, соціальні, історичні особливості репрезентації цієї ціннісної категорії в мові та позамовних ситуаціях в певній культурі. В нашому дослідженні ми будемо спиратися саме на цей підхід, використовуючи інструментарії інших напрямків для поліаспектного розгляду концепту СІМ'Я саме в корейській культурі на базі обраного емпіричного матеріалу.

З точки зору лінгвокультурології, базові концепти являються структурними одиницями не тільки мовної картини світу, але й інших “культурних кодів”, що існують у певної народності. “Культурний код” – це система знаків, символів, мови та інших елементів культури, яка використовується для передачі та сприйняття інформації між людьми в межах певної

культурної групи або спільноти. З точки зору Г. П. Кузьменко, “Культурні коди – це усталені, стандартизовані та унікальні системи знаків, символів та смислових одиниць, що функціонують в конкретному соціокультурному середовищі і слугують для передачі інформації, формування мисленнєвих установок та поведінкових стереотипів, забезпечення ідентифікації соціальної групи чи нації” (Кузьменко, с.58).

Концепт СІМ’Я, як буде далі продемонстровано нами в наступних розділах дослідження, являється настільки універсальним та “центричним” для корейської культури, що визначає та пронизує усі основні культурні коди корейського народу, а саме: національні символи, традиції, вірування, кулінарію, духовну і профанну культуру тощо.

1.2. Концепт СІМ'Я у корейській культурі та мові

Концепт СІМ'Я – це комплексне поняття, що охоплює різноманітні аспекти взаємин між батьками, дітьми та іншими родичами, а також відображає систему цінностей та соціальних норм, які регулюють ці взаємини. Зазвичай СІМ'Я описується як група людей, яка пов'язана спільними кровними, шлюбними або прийомними зв'язками та проживає разом. Однак, у деяких культурах, таких як багатодітні сім'ї, поняття СІМ'Я може включати більше ніж дві особи, а також різні ступені спорідненості. Це поняття є важливим елементом культури та мови багатьох народів світу, включаючи корейців.

Структура концепту СІМ'Я складається зі складових частин, які можуть варіюватися в залежності від контексту та культурного середовища. Згідно деяким дослідникам, семантичне поле концепту СІМ'Я доволі широке, і може включати в себе такі аспекти як:

- 1) сферу предметів побуту;
- 2) сферу сімейних відносин, що виокремлюється в тематичну групу лексем зі значенням “родинних стосунків”;
- 3) абстрактні поняття (Батьківщина).

Основні складові частини концепту СІМ'Я в корейській культурі включають: батьківську владу, родинні зв'язки, традиційні ролі членів родини, взаємодію зі старшими поколіннями та відносини між різними поколіннями. Особливості концепту СІМ'Я в корейській культурі полягають у високому рівні соціальної відповідальності членів родини, великій ролі традиційних родинних цінностей, які передаються з покоління в покоління, та значенні ролі, яку відіграє родина в підтримці соціальної стабільності.

Концепт СІМ'Я в корейській культурі може бути відображений у мові за допомогою різноманітних вербальних способів, таких як фразеологізми, прислів'я, вірші та інші мовні засоби. У корейській культурі родина є основною одиницею суспільства, а взаємовідносини між членами родини мають велике значення. “Корейці вважають, що відносини в межах сім'ї є найважливішими в їхньому житті та що збереження гармонії в сім'ї є не тільки моральним обов'язком, але й ключовим фактором для досягнення успіху в житті” (Kim, 2018, с.78).

Важливу роль у формуванні принципів традиційної корейської родини відіграло конфуціанство. Одним з основних принципів, що формують традиційну корейську родину, є принцип поклоніння батькам та старшим родичам. Згідно з конфуціанською філософією, повага до старших – це не тільки етичний обов'язок, але й ключовий елемент успіху в житті. Тому у корейській культурі дуже важливо бути вдячним та поважним до батьків і старших родичів, незалежно від їхньої соціальної статі.

У корейській культурі сім'я має велике значення і є важливою складовою соціального життя; сімейні зв'язки є дуже тісними, і члени сім'ї зазвичай допомагають один одному в усіх аспектах життя. У сім'ї розглядаються найважливіші питання, включаючи виховання дітей, догляд за літніми родичами, поділ майна та інші справи; відносини між членами базуються на сильній взаємодії та взаємопідтримці. Це може проявлятися в різних формах, включаючи фінансову допомогу, догляд за хворими родичами, спільне проведення часу та ін.

У корейській сім'ї грає важливу роль спадковість. Батьки передають своє майно своїм нащадкам, а старші родичі зазвичай

мають високий авторитет у родині. Традиційно, чоловіки мали важливішу роль в сім'ї, але в сучасному суспільстві це починає змінюватися. Зараз все більше жінок працюють і займають активну участь у сімейному житті. Важливість родинних свят: у корейській культурі родинні свята, такі як День Збору Врожаю (Chuseok) та Новий рік (Seollal), мають велике значення. Це час, коли родина збирається разом, їсть традиційну їжу, виконує ритуали та проводить час разом.

Корейські філологи вивчають концепт СІМ'Я з різних точок зору, зокрема з мовознавчого та культурологічного. Вони вважають, що це мовне явище є одним з найважливіших понять у корейській культурі, яке має глибокі історичні корені та впливає на багато аспектів життя корейських людей. Одна з головних тем – це мовні засоби, що використовуються для відтворення концепту СІМ'Я, фразеологізми, слова та вирази, які використовуються для опису сімейних відносин та інших аспектів, пов'язаних зі сім'єю; також активно вивчаються культурні аспекти концепту СІМ'Я, зокрема, роль сім'ї у корейському суспільстві, її структуру та функції; різні аспекти сімейного життя, такі як виховання дітей, спільне проведення часу, допомога родичам, спадковість та інші.

У корейській мові існує велика кількість слів, що відносяться до концепту СІМ'Я. Такі слова, як 가족 (родина), 아버지 (батьки), 자식 (діти), 형제자매 (брати та сестри), 조부모님 (дідусь та бабуся), 며느리 (невістка), 시아버지 (тесть) та інші, використовуються для позначення різних членів сім'ї та їх взаємовідносин. Крім того, у корейській мові існує велика кількість виразів, які використовуються для описування взаємодії між членами родини та їхніх взаємовідносин,

наприклад, 가족애 (сімейна любов), 가정문화 (сімейна культура), 가족합석 (сімейний обід), тощо.

У корейській мові існує велика кількість лексичних одиниць, що вказують на різні родинні зв'язки, залежно від ступеню, близькості, належності до того чи іншого покоління. Наприклад, для матері в корейській мові є декілька варіантів звертання: "어머니" (eomeoni) – дуже шанобливий та формальний варіант, "엄마" (eomma) – більш звичайний та розмовний варіант, "모" (mo) – більш старовинний варіант. Для батька є такі варіанти виразу: "아버지" (abeoji) – формальний та шанобливий варіант, "아빠" (appa) – більш розмовний варіант, "부" (bu) – більш старовинний варіант. В Додатку 1 нами буде наведений тезаурус “родинних слів” у корейській культурі.

Основна лексема, що становить центр вербального відображення концепту СІМ'Я в корейській мові, являється "가족" (gajok). Це слово складається з двох частин: "가" (ga), що означає “дім” або “родина”, та "족" (jok), що перекладається як “кінець” або “лінія”. Отже, "가족" (gajok) можна визначити як “групу людей, які живуть разом і пов'язані спільним походженням, шлюбом або усиновленням”.

“가족을 잃는 것은 마치 나무를 뿌리에서 찢기는 것 같은 고통이었다” – “Втрата сім'ї була таким же болісним, як для дерева – бути вирваним з корінням” (Канг, 2017, с.99); 그녀는 가족의 어머니였지만 이번에 그녀의 죽음은 누구에게도 안타깝지 않았다 – “Вона була матір'ю родини, але її смерть не викликала

жодного жалю” (Юнсу, 2011, с.15). 그것이 바로 가족이다. 모두 함께 공유하고 경험하는 것 – “Це і є сім'я. Разом ділитися та досвідчувати все разом” (Кан, 2020, с.59).

Як можна побачити вже на прикладі цитат, контекстуальне (дискурсивне) оточення даного слова пов'язане з актуалізацією сімейних цінностей, важливості сім'ї, значущості, яку відіграє сім'я в суспільстві та для індивідуальності людини. Тим не менше, варто визначити також периферійні вербальні позначення “сім'ї”, які використовуються в сучасній корейській мові:

- Лексема "집안" (jiran) може вживатися для позначення сім'ї в контексті їхнього житла та побуту;
- Лексема "가정" (gajeong) означає домашнє господарство та може вживатися для позначення батьків та дітей, але також включає ширший коло родичів;
- Лексема "친척" (chinchek) використовується для позначення родичів, які не є безпосередньою сім'єю;
- Лексема "혈족" (hyeoljok) вказує на кровних родичів, таких як батьки, брати та сестри.

Це свідчить про те, що у корейській культурі сім'я має важливе значення та включає різні аспекти, такі як житло, побут, родичі та кровні зв'язки. Крім того, використання різних слів для позначення різних аспектів сім'ї може свідчити про те, що у корейській культурі важливо розрізняти та визнавати різні ролі та аспекти, які входять в поняття "сім'я".

Нами були виділені найбільш репрезентативні корейські фразеологізми, які відтворюються основні культурологічні особливості корейського концепту СІМ'Я:

1. 가정의 단결 (gajeong-ui dan-gyeol) означає “єдність сім’ї” або “єдність домашнього господарства”. Цей фразеологізм використовується для опису взаємовідносин між членами сім’ї та наголошується на важливості спільної праці та взаємопідтримки для забезпечення благополуччя сім’ї. Наприклад, в романі Х. Канг зображується, як героїні розчаровується у своїй родині та відмовляється підтримувати “сімейну єдність”, що означає найбільш страшний розрив з родиною та близькими. Таким чином, даний вираз водночас позначає і близькість родини, взаємну повагу, і водночас саму сім’ю як надважливий елемент в житті кожної людини.

2. 가족애 (gajog-ae) цей фразеологізм перекладається як “сімейна любов”. Він визначає глибоку прив’язаність та взаємне розуміння між членами сім’ї; може використовуватись для характеристики більш індивідуального почуття, наприклад, материнської любові.

3. 아버지가 남긴 집 (abeoji-ga namgin jip) означає “будинок, залишений батьком”. Цей фразеологізм використовується для наголошення важливості традиції передачі будинку від покоління до покоління та взаємної відповідальності між членами родини для збереження цієї традиції. Батько відіграє важливе значення в структурі корейської сім’ї, і його відстороненість від проблемі долі родини є часто фатальним для інших членів сім’ї.

4. 가족이 바위처럼 굳어지다. (gajogi bawicheoreom gugeojida) “Бути міцним, як камінь, в сімейних відносинах”. Так само, як камінь нерухомо стоїть на своєму місці і витримує вітри, дощі та інші природні катаклізми, так і сім’я може пройти через будь-які випробування разом і залишатися міцною та нерушимою.

5. 가슴속에 박힌 가족. (gaseumsoge bakin gajok) “Сім'я завжди знаходиться в серці”. Цей вислів підкреслює уявлення про те, що члени родини не просто знаходяться поруч із індивідумом, але являються невід'ємною частиною його життя та ідентичності.

6. 가정의 단결은 천국의 문이다. (gajeong-ui dan-gyeoreun cheongug-ui muni-da) “Об'єднана родина – двері до неба”. В контексті корейської фразеології образ “двері до неба” використовується для відображення того, що єдність в родині може привести до того, що члени родини можуть отримати благословення і нагороди, які відповідають небесному життю. Цей образ запозичений з конфуціанства, яке, як вже було нами зазначено, мало великий вплив на побудову корейського концепту СІМ'Я.

7. 가족끼리 떡이 커지다. (gajok-kkiri tteogi keojida) “Родинні зв'язки підсилюються з часом”. Вислів означає, що коли члени однієї родини живуть разом, діляться своїми життєвими досвідами, проблемами та радощами, то вони стають більш злагодженими та сплоченими. Лексема “떡” (tteok) використовується у цьому прислів'ї як символ згуртованості, адже традиційно у корейській культурі родини зберігають і варять разом різні види рисових тістечок. Тому, коли говорять, що “떡이 커진다” (tteok-i keojinda), це означає, що взаємини в родині стають щільнішими та більш злагодженими.

Аналізуючи сталі вирази у фразеологічному корпусі корейської мови, нами були виділені основні “коди” або “кодові репрезентанти культури”, які виявляються у зв'язку з концептом СІМ'Я як основною структурною одиницею. Їх можна

визначити, виходячи з дослідження корпусу фразеологізмів, заснованих на порівнянні “сім’ї” як центрального образу-“еталону” з певними іншими явищами дійсності. Результати нашого аналізу вербальної репрезентації концепту СІМ’Я у корейській фразеології були викладені нами у наступній таблиці:

Таблиця 1

<p>Побутовий код культури. Сім’я порівнюється з “будинком”, “домом”, “будівлею”, або використовується як повнозначний еквівалент. 가족은 목욕탕 같다 “Сім’я – як лазня”</p>	<p>Дуальність духовного (сакрального світу) та профанного світу. 가족은 하늘 위에 있는 집이다 “Сім’я, наче будинок на небі”</p>	<p>Духовний код культури, що зумовлене значним впливом конфуціанства на формування образу традиційної корейської родини: 가정의 단결은 천국의 문이다 “Об’єднана родина – двері до неба”</p>	<p>Візуально-естетичний код культури. “Сім’я” порівнюється з чимось прекрасним, милим для ока: метеликом, гірським пейзажем: 가족은 산수화처럼 아름답다 “Сім’я, як красива картина в горах”</p>
<p>Фітонімічний код культури. Сім’я часто порівнюється з усіма елементами дерева: корінням, гіллям, листям. Це пов’язане з язичницькими віруваннями, які</p>	<p>Тілесний код культури. Сім’я порівнюється з кров’ю, родинні зв’язки визначаються важливими саме завдяки наявності</p>	<p>Солярний і астрономічний код культури: сім’я порівнюється зі сонцем, зірками, сяйвом, вогнем. 가족은 태양과 같다 – “сім’я як</p>	<p>Концепти простору (“сім’я – це щось близьке та поруч, завжди з тобою”), часу (“сім’я – як щось вічне, спрямоване в майбутнє, відправна точка</p>

глибоко проникли в уявлення про оточуючий рослинний світ.	певного кровного зв'язку. Крім того, сім'я авжди знаходиться “всередині” людини, в її серці.	сонце”.	народження”); світової та соціальної ієрархії (сім'я завжди більше, ніж один її член).
---	--	---------	---

Концепт СІМ'Я у корейській культурі та мові відображає традиційні цінності, такі як повага до старших та традиційна роль голови родини. Однак, з часом цінності та взаємні відносини між членами сім'ї поступово змінюються відповідно до соціальних та економічних змін у корейському суспільстві. У загальному контексті наведені мовні вирази відображають важливість родини та її цінностей у корейському суспільстві. Вони наголошують на важливості спільної праці, взаємної підтримки та прив'язаності між членами сім'ї.

Висновки до розділу 1

У першому (теоретичному) розділі нашого дослідження були розглянуті різні підходи до вивчення концепту СІМ'Я в лінгвістиці та лінгвокультурології. Було проаналізовано концептуальні та теоретичні підходи до вивчення таких термінів як “концепт”, “культурний код”, “мовна картина світу” можливість використання їх як інструментів у вивченні сучасних корейської культури та мови.

Було розглянуто основні аспекти концепту СІМ'Я у корейській культурі та мові. Було проаналізовано історичний контекст формування поняття СІМ'Я у корейській культурі, його соціальну та культурну значущість; було досліджено лінгвістичні особливості та мовні засоби вербального відтворення концепту СІМ'Я у корейській мові.

У корейській культурі сім'я має велике значення і є важливою складовою соціального життя; сімейні зв'язки є дуже тісними, і члени сім'ї зазвичай допомагають один одному в усіх аспектах життя. У сім'ї розглядаються найважливіші питання, включаючи виховання дітей, догляд за літніми родичами, поділ майна та інші справи; відносини між членами базуються на сильній взаємодії та взаємопідтримці. Виявлено, що в корейській мові існує велика кількість слів та висловлювань, пов'язаних із поняттям сім'я, що відображає його вагомий роль у культурі та житті корейців. Аналізуючи сталі вирази у фразеологічному корпусі корейської мови, нами були виділені основні “коди” або “кодові репрезентанти культури”, які виявляються у зв'язку з концептом СІМ'Я як основною структурною одиницею.

РОЗДІЛ II. ЗАСОБИ ВЕРБАЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ СІМ'Я У СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

2.1. Розвиток та трансформація теми “сім’ї” в корейській поезії

Корейська поезія має довгу історію, яка налічує понад тисячу років. До XVIII століття корейська поезія розвивалася в основному під впливом китайської та японської поезії. Основні форми поезії, що використовувалися в цей період, були “сі” (shi) та “гасі” (gas-si). Сі складалася з восьми складів та містила в собі елементи природи, людських почуттів та емоцій. Ця форма поезії була дуже популярною серед аристократії та була використана для вираження світських поглядів та ідеалів. Гасі складалася з десяти складів та використовувалась для відображення почуттів та емоцій. Ця форма поезії була популярна серед простих людей та була використана для відображення повсякденного життя, а також життя народу. У цей період корейська поезія також відображала великий інтерес до буддизму, що став значущим елементом корейської культури. Багато поетів використовували буддистські символи та мотиви в своїй творчості.

У XVIII та XIX століттях, з'явилася нова форма корейської поезії, яку називають “сонгі” (son-gi), вона складалася з 14-16 складів та відображала складні почуття та інтелектуальні концепції. Головними представниками поезії “сонгі” являються Кім Сінгуп (1431-1493), відомий своїми творами про любов та природу, а також Хванг Чонхі (1913-2004), відомий своїми творами про кохання, смуток та людські страждання.

У ХХ столітті з'явилися нові форми поезії, які характеризуються більшою свободою від традиційних форм. Одним з найвідоміших поетів Кореї є Ю Чі Хван (Yu Chi-hwan), який написав багато віршів у традиційних формах та став одним із перших представників “нової хвилі” в корейській поезії, що почалася в 1960-х роках. Цей рух відзначився новим підходом до мистецтва та використанням нових тем та стилів. Основні представники зосереджувались на проблемах війни, політики, соціального становища; експериментували з формами відображення художніх пошуків, символікою, а також традиційними корейськими поетичними формами.

Сучасна корейська поезія відрізняється своєю високою якістю та різноманітністю стилів і тем. Крім того, вона має досить багату історію розвитку, що сприяло її різноманітності та унікальності. Зараз корейська поезія продовжує розвиватися та викликати захоплення як в межах Кореї, так і за її межами. Багато корейських поетів отримали міжнародні нагороди та визнання за свою роботу, такі як Кім Хак, Хванг Джунг-хі та інші. Сучасна корейська поезія відображає велику кількість культурних та соціальних викликів, які виникають у сучасному суспільстві Кореї. Це зумовлено впливом глобалізації, технологічного розвитку та змінами в культурних та соціальних нормах.

За останні десятиліття корейська поезія розвивалася на швидкому темпі і відрізняється від традиційної корейської поезії у багатьох аспектах. Вона стала більш інтелектуальною та експериментальною, зосереджуючись на складних темах та експериментах з формою та мовою. Також сучасна корейська поезія стала більш відкритою до світової поезії, використовуючи різноманітні впливи з різних культур.

Літературознавці визначають, що однією з особливостей сучасної корейської поезії є її складність та глибина (Су Мін, с. 112). Багато поетів використовують складні метафори та символіку, щоб передати свої почуття та думки про світ. Також сучасна корейська поезія має тенденцію до використання нонконформістських форм та стилів, які можуть бути викликом для традиційного читача. Багато поетів створюють твори, які висловлюють їхнє ставлення до суспільних проблем, таких як насильство, дискримінація, безробіття та інші.

Тема “сім'ї” є дуже важливою в корейській поезії, і вона відображає культурні та історичні зміни, які відбулися в корейському суспільстві протягом століть. В давні часи, сім'я в корейському суспільстві була вкрай важливою, і це відображалось у багатьох поетичних творах того періоду. У стародавніх корейських поемах, таких як “Самгук Юса” (“Три державні пісні”), сім'я була розглянута як основна одиниця суспільства. Батько відігравав роль голови сім'ї, а мати була відповідальною за догляд за дітьми та побутовими справами вдома. Сім'я була показана як місце, де любов, згода та гармонія були основними цінностями.

Один з найбільш відомих корейських поетів минулого, який описував тему сім'ї та родини, – це Ю Хаксон (Yoo Hakseng, 1908-1944). Він був одним з лідерів сучасної корейської поезії в період японської окупації (1910-1945). Ю Хаксон писав про традиційну корейську сім'ю та родинні зв'язки, а також про болі та страждання, пов'язані з розривом цих зв'язків. Репрезентативним для дослідження концепту СІМ'Я є однойменний вірш поета (Додаток 2).

Тема вірша – важливість сімейних зв'язків та спокою, який вони надають. Вірш описує ідею того, що нічого не може

замінити зв'язок між членами родини, навіть якщо вони далеко один від одного. У вірші символічно використовуються дощ та сім'я, які відображають зміну погодних умов та міцність зв'язку між членами сім'ї. Коли дощ йде, люди зазвичай залишають свої домівки і розходяться по своїх справах. Проте вірш показує, що сім'я збирається разом під час дощу і стає одним цілим, яке забуває про зовнішній світ. Це символізує зміцнення зв'язків між членами родини під час негоди.

Ще один відомий поет, який досліджував тему родинних зв'язків, – це Кім Суйонг (Kim Su-yŏng, 1921-1968). У своїх віршах він зображував складні стосунки між чоловіком та жінкою, батьками та дітьми, а також відображав традиційні корейські цінності та звичаї, пов'язані зі сімейним життям.

В вірші на тему складнощів родинних зв'язків (Додаток 2) поет розглядає універсальне, практично священне місце родини в житті та долі індивідууму. Головна ідея полягає в тому, що, незважаючи на те, що діти відриваються від родини та домівки стає не таким, як раніше, родина все ж залишається важливим центром у житті людини. Вона є місцем, куди завжди можна повернутися для відпочинку і відновлення сил, місцем, де є тепло, розуміння і любов.

Спираючись на проаналізовані вірші та виявивши основні традиційні символи та метафори, за допомогою яких зображувалась родина та відтворювався концепт СІМ'Ї на мовному рівні, можемо визначити основні асоціативні синоніми, що входять у периферії даного концепту в корейській культурі:

1. 뿌리 **Коріння** – відображає походження та зв'язок між членами родини. 가족은 뿌리 같은 존재입니다, “Сім'я – це, як коріння, що тримає все разом”.

2. 나무 **Дерево** – відображає життя та ріст, а також сильні зв'язки між членами родини. 가족도 마찬가지로입니다 나무처럼 빠르게 자라내야 합니다 “Сім'я так само, як і дерево, мусить швидко рости” (Хан Санхван, “Після дощу”). Образ символізує важливість зростання та розвитку разом зі своєю сім'єю, як дерево, що росте та поширює свої гілки.

3. 나뭇가지 **Гілки** – відображають відносини між різними членами сім'ї, які можуть бути гнучкими та змінюватися з часом. Вони також можуть відображати спадщину, яку кожен член сім'ї передає наступному поколінню. 지금 나뭇가지처럼 펼쳐진 우리 가족은 이제는 열매 맺어야 할 때입니다 – Зараз, наша сім'я, що розгортається, як гілка на дереві, повинна давати плоди (Лі Янтак, “Роздуми на смерть батька”).

4. 바람 **Вітер** – відображає непевність та нестабільність, яка може виникнути у відносинах в родині. 바람은 세상을 돌리고 가족은 사랑을 돌리고 그사이 나는 흔들리며 손을 흔들었다 – “Вітер гуляє по світу, а сім'я зберігає любов. Між ними я стояв, хитаючись, махав рукою» (Пак Чонг Хі “Відправка сина на службу”). Сім'я протиставлена вітру, виступає осередком надійності, чогось постійного, що залишається у людини незалежно від того, де вона знаходиться. Вітер, який “змінює світ, не здатен похитнути сімейних зв'язків”.

5. 가족관계 **Коло** – відображає спільноту та єдність в родині, а також взаємодію між її членами. Сама лексема та графічне позначення цього символу часто використовується в контексті родинного кола/сімейного кола. 가족관계와 가족 서로

가까워도 멀어져가는 것 같아 – “Хоча родинне коло складається з близьких, зараз, здається, воно розходиться” (Хван Чжини).

6. 강 **Ріка, джерело, вода** – відображає зміну та перетворення у відносинах в родині, а також її безперервність та зв'язок з минулим.

가족들은 모두 물 가장자리에 서서

떠나는 배를 지켜보았다.

그러나 내가 건넜던 강물이

이젠 얼어붙어 길을 막았다.

“Родина стояла на березі річки, спостерігаючи за плином корабля. Але річка, яку я перетнув, замерзла і ось нема дороги” (Пак Чонг Хі).

7. 태양 **Сонце** – відображає світло та тепло, які підтримують життя. Воно може відображати важливість любові та турботи, які підтримують родину. Сонце також може відображати надію та оптимізм у відносинах між членами сім'ї. 태양은 가족과 같아요 항상 나를 밝게 비춰줘요 “Сонце – як родина для мене, завжди освітлює мій шлях”; 가족이 있는 곳에 태양이 비춘다 – “Там, де є родина, там сяє сонце”.

У сучасній корейській поезії, тема сім'ї трансформувалась під впливом різних соціальних та культурних змін. З одного боку, традиційні цінності сім'ї продовжують залишатися важливими, але з іншого боку, змінюються ролі та відносини між членами сім'ї. Наприклад, багато сучасних корейських поетів пишуть про відносини між батьками та дітьми, де батьки можуть бути нерозуміючими або неприйнятними для своїх дітей. Також, у сучасній корейській поезії можна знайти твори, які

порушують традиційні стереотипи про сім'ю, такі як роль жінки як домогосподарки.

В результаті зазначених обставин змінилося і художнє осмислення родини та місця, яке посідає вона у житті та долі окремої людини. Дуже часто сучасні корейські поети зображують фізичне насильство, яке супроводжує дитину, що виховується у “традиційній корейській сім'ї” з авторитарними батьками. На зміну універсалії “сім'я” приходять образи-персоналії, які зображують методи виховання “батька” чи “матері”, а також особливостей дитинства людини чи її зростання, а не тільки узагальненого образу “долі”.

2.2. Особливості вербального відтворення концепту СІМ'Я у сучасній корейській поезії

Як вже було нами вказано, ядром концепту СІМ'Я в корейській мові являється чотири лексеми на позначення самого явища “сім'я”. Лексема 가족 на позначення сім'ї використовується сучасними поетами переважно в значенні “велика кількість близьких людей”, “родичі”: 가족 같은 사람들 어디에도 없을 텐데 그래도 그들을 가지고 싶다- “Людей, яких можна було б назвати родиною, немає ніде, але все одно я хочу мати їх”. (Чон Чжі Йон), 이 가족이여, 우리 함께 한 지난날을 추억하며 미래에도 함께 있길 바라며 나의 가족이여, 사랑합니다(Пак Намгіль). В більшості проаналізованих нами віршів було виявлено асоціації даного слова з поняттями туги, ностальгії, минулого, бажання “повернути” старі часи, “золоте дитинство”, або віднайти таку сім'ю. З нашої точки зору, таке втілення цього аспекту концепту СІМ'Я пов'язано з загальною культурною ностальгією по тій епосі міцних родинних стосунків, важливого “мікросесвіту”, який зруйнувався під тиском часу та глобалізаційних проблем. В сучасному літературному процесі увиразнюються тенденції утворення міфу про “золоте минуле”, основною особливістю якого являється саме традиційна корейська сім'я, де людина може покластися на допомогу і любов близьких – який недосяжний в сучасних реаліях та через роз'єднаність людей.

Лексема 집안 використовується на позначення великого господарства, водночас і людей, що пов'язані родинними зв'язками, і їх житла, загального побуту, часу та простору, який вони сповнюють собою та своєю історією. Концепт СІМ'Я

вербалізується за допомогою цієї лексеми як феномен духовного та історичного порядку – і використовується у контекстах, які пов’язані з такими універсаліями як “шляхетство”, “доля”, “сутність людського життя”. Так, Хван Чжингу зображує негативні наслідки падіння доброчесності родини, втрату власної ідентичності внаслідок потурання аксіологічних цінностей: 가정의 자존심이 무너지면 우리는 우리가 아닌 것 같- “Втрата гідності призводить до того, що ми відчуваємо себе не собою”. Навіть якщо родина зображується як особистий мікро-Всесвіт конкретного індивідуума, визначається її універсальна роль у життєвому шляху: “가정이라는 이름의 찬란한 빛이 우리 삶에 항상 비추길 바란” p – “Світло під назвою “родина” має світити в нашому житті завжди” (Чон Синман).

Вірші, в яких реалізується даний аспект концепту сім’я, характеризуються директивами, побажаннями, визначеннями універсального характеру, закликами тощо. Як можна помітити на останньому прикладі, сучасний поет обігрує концептуальне порівняння “родина-сонце”, важливе для корейського культурного коду. Також в контекстах з даною лексемою статистично часто зустрічаються часові та просторові універсалії “завжди”, “ніколи”. Саме на основі цієї лексеми та її лексико-граматичної валентності вербалізується більш “духовний” вимір концепту сім’я, близький до традиційно-фольклорного.

Лексема 친척 в сучасній корейській мові вербалізує значення “близькі”, “ті, з ким були хоч якісь стосунки”. Найчастіше зустрічається в контекстах, пов’язаних з визнанням великої кількості незначних в житті людини стосунків,

осмислення відсутності справжньої близькості в сучасному світі. 친척들이 너무 많아서 이름도 기억 못 하고– В мене так багато родичів, що я заледве згадаю їх імена (Ха Чжівон). З нашої точки зору, тут також виникає ностальгія за глибиною справжніх родинних зв'язків, від яких лишилась тільки звичка або формальність – здороватись, вітатись тощо.

Можемо сказати, що тут переосмислюється концепція духовності традиційної сім'ї як “сім'ї всього людства”, що є принципово новим елементом вербалізації даного концепту в сучасній корейській мові та культурі. В аспекті цього нового сенсу, вкладеного сучасними корейськими поетами в структуру корейського концепту СІМ'Я, необхідно також вказати на вірш Кім Сон Хва, де він використовує лексему 혈족 з традиційним значенням “кровна спорідненість” у значенні духовної, загальнолюдської спорідненості, яка не має обмежуватись біологічними особливостями та діленням на “свій” та “чужий”:

우리 모두 하나의 혈족,
서로를 사랑하며 살아가자.
우리는 다르게 생겼지만,
서로 이해하고 가까워지자.

Гостросоціальний художній прийом, побудований на використанні слова у нетиповому значенні, дозволяє “деавтоматизувати” узвичаєне сприйняття близькості, спорідненості – як чогось, що має виключно фізіологічні ознаки. Можемо охарактеризувати дану периферійну лексему як вираження нового духовного погляду на “родину”, що виходить за межі національних, біологічних та інших параметрів. З іншого боку, як було вже нами показано, в результаті деградації

інституту традиційної сім'ї, що відображається в рефлексії різних поетів, та неможливості “повернути золотий час”, формується ще одна духовна ідея загальнолюдської спорідненості, в якій нема ієрархії та поділу на “свій/чужий”.

Важливим аспектом вербалізації зазначеного концепту також являються різні форми звертання щодо батька та матері відповідно. Мама, як вже було нами зазначено, передається в корейській мові через три основні лексеми в залежності від регістру мовлення та позиціонування комунікантів. Тим не менш, образ матері завжди протиставляється “загальній сім'ї”, оскільки пов'язаний з персональними і дуже інтимними стосунками, не залежно від того, чи вони позитивні, чи негативні. В образі матері, коли використовується і формальний варіант 어머니, і сучасний варіант типового звертання 엄마, завжди актуалізується тілесний код культури; зустрічається велика кількість соматизмів, особливо “душа”, “серце”, “руки”; а також образи “тепла” та “безпеки”. Через образ матері концепт СІМ'Я в корейській мові вербалізується як осягання тілесно-рідного та близького; чого практично немає при використанні лексем на позначення, власне, “родина”.

Також важливим контрастивним аспектом являється те, що в поетичному дискурсі, де вербалізується зазначений концепт через пряму номінацію, практично не зустрічається “тілесності”; подеколи тільки зауважується про “доторки”, “теплі обійми при зустрічі”; але найчастіше ліричний герой перебуває у стані пошуку контакту, відносин з бажаною чи уявною родиною. В образі матері втілюється справжній щирий контакт: 한 걸음 내딛을 때마다 그대의 손길이 따라왔습니다 마른 손길에도 마음은 늘 따뜻하셨습니다 – “Твій дотик супроводжував

кожен мій крок, твоє серце завжди було теплим, навіть коли руки вже були геть сухі” (Лі Ен Лі). Однак образ матері, оскільки він також належить до репрезентантів концепту СІМ’Я, має і схожі риси:

1) І родина взагалі, і мати зображуються як дорогоцінність, яку ліричний герой “ховає у серці”;

2) Обидва образи репрезентують універсалію, “те, що завжди буде з тобою”, як один зі складників твоєї особистості;

3) Обидва образи порівнюються з “захистом”, “місцем безпеки”.

Таким чином, вербалізуються усі культурні коди, пов’язані з сім’єю: тілесний, духовно-сакральний та локативний (просторовий). Зазначимо, що в образі матері часто вербалізується також концепт “часу”, а точніше, минулого та дитинства, куди хоче повернутися ліричний герой. Зовсім інакше репрезентується концепт СІМ’Я через образ батька в сучасній корейській поезії. 아버지와의 거리 멀어진 아버지와의 거리 – “Яка далека відстань між нами з батьком” (Хон Чжингі), “나이들면 이해하게 될까요” – “Зрозумієш, коли станеш старшим” (І Чжунсік).

Вибудовується образ холодної відстороненої людини, чужинця, далекого як і з часової, так і з психологічної точки зору. Навіть коли це шанобливе вітання батька і його “сяйва”, впливу на життя людини, однаково зберігається відчуття дистанції, ієрархії та поклоніння, що цілком пов’язано з загальними особливостями сімейної корейської культури. Батько задає мету всьому життю людини, і вона впродовж його має зрозуміти його відстороненість, мудрість та правильність вчинків. Образ “жертвної материнської любові” протиставляється “батькові

як наглядачу”, контролеру, який керує та унормовує життя через силу та раціональність.

Репрезентація зазначеного концепту завжди пов’язана з інтерпретацією сталих традиційних фольклорних, фразеологічних образів, та їх новою обробкою молодими поетами. Так, поетеса Кім Суен навмисно використовує нагромадження традиційних поетичних образів для зображення складної багатошарової сучасної ситуації, пов’язаної з осмисленнями кризового зламу в корейській родинній традиції.

Висновки до розділу 2

В сучасній корейській поезії образ сім'ї часто зображується як складний, багатошаровий і багатомірний. Сім'я може бути сприйнята як важлива частина ідентичності та культури, яка визначає особистість, а також як джерело тривоги, суму та розчарування. У деяких віршах сім'я може бути зображена як щаслива і злагоджена, зі стійкими зв'язками між її членами, а в інших - як розбита і розділена, з тугою та невирішеними конфліктами. Такі протилежні зображення можуть відображати змінюючі соціальні та культурні цінності, а також відносини між індивідуумами та суспільством. Також у корейській поезії можуть бути вірші, де висвітлюється тема втрати рідних та розлуки з родиною, що може спричинити печаль і тугу, але також може змусити індивіда переосмислити своє ставлення до сім'ї та розуміти її значення для свого життя.

В образі матері, коли використовується і формальний варіант 어머니, і сучасний варіант типового звертання 엄마, завжди актуалізується тілесний код культури; зустрічається велика кількість соматизмів, особливо “душа”, “серце”, “руки”; а також образи “тепла” та “безпеки”. Через образ матері концепт СІМ'Я в корейській мові вербалізується як осягання тілесно-рідного та близького; чого практично немає при використанні лексем на позначення, власне, “родина”.

Вибудовується образ холодної відстороненої людини, чужинця, далекого як і з часової, так і з психологічної точки зору. Навіть коли це шанобливе вітання батька і його “саява”, впливу на життя людини, однаково зберігається відчуття дистанції, ієрархії та поклоніння, що цілком пов'язано з загальними особливостями сімейної корейської культури. Батько задає мету

всьому життю людини, і вона впродовж його має зрозуміти його відстороненість, мудрість та правильність вчинків.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши емпіричний матеріал (вірші сучасних корейських поетів), де вербалізується концепт СІМ'Я, нами було досягнуто поставленої на початку дослідження мети та виконано наступні задачі:

1. Проаналізовано парадигму зарубіжних та вітчизняних дослідників в напрямку когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології, і визначено обсяг та межі понять “концепт”, “культурний код”, “мовна картина світу”. Концепт є одним з ключових понять когнітивної лінгвістики, оскільки він відображає здатність людини створювати ментальні моделі світу та відображати їх у мові. Концепт може бути вербалізований за допомогою мовних одиниць, таких як слова, вирази, речення тощо, які відображають семантику та культурні особливості концепту. Мовна картина світу – це сукупність уявлень про світ та його організацію, які відображаються у лексичному складі мови та її граматиці і впливають на сприйняття та інтерпретацію дійсності мовцем. “Концепт СІМ'Я” трактується як один з базових, універсальних для більшості мовних картин світу; для корейської культури він являється настільки універсальним та “центричним”, що визначає та пронизує усі основні культурні коди корейського народу.

2. Визначено особливості вербального відтворення концепту СІМ'Я у корейській соціальній та мовній культурі. У корейській культурі родина є основною одиницею суспільства, а взаємовідносини між членами родини мають велике значення. Корейські філологи вважають, що це мовне явище є одним з найважливіших понять у корейській культурі, має глибокі

історичні корені та впливає на багато аспектів життя корейських людей. У корейській мові існує велика кількість слів, що відносяться до концепту СІМ'Я, чотири основних позначають власне “сім'ю”, “родичів”, “кровних” та “некровних” близьких; велика група лексики на позначення родинних зв'язків; центральними образами являються батько та мати. На рівні фразеологічних одиниць концепт СІМ'Я може розглядатися на рівні основних “кодів” або “кодових репрезентантів культури”, які виявляються у зв'язку з концептом СІМ'Я як основною структурною одиницею. Серед таких кодів: побутовий, етичний, тілесний, візуально-естетичний, фітонімічний, солярний та астрономічний, а також парадигми простору та часу. У загальному контексті наведені мовні вирази відображають важливість родини та її цінностей у корейському суспільстві. Вони наголошують на важливості спільної праці, взаємної підтримки та прив'язаності між членами сім'ї.

3. Була охарактеризована специфіка відтворення та трансформації концепту СІМ'Я у корейській поезії. Тема “сім'ї” є дуже важливою в корейській поезії, і вона відображає культурні та історичні зміни, які відбулися в корейському суспільстві протягом століть. В давні часи, сім'я в корейському суспільстві була вкрай важливою, і це відображалось у багатьох поетичних творах того періоду. У стародавніх корейських поемах, таких як “Самгук Юса” (“Три державні пісні”), сім'я була розглянута як основна одиниця суспільства. Спираючись на проаналізовані вірші та виявивши основні традиційні символи та метафори, за допомогою яких зображувалась родина та відтворювався концепт СІМ'Я на мовному рівні, можемо визначити основні асоціативні синоніми, що входять у периферію даного концепту в корейській культурі: коріння,

дерево, гілки, вітер, коло, річка, сонце. У сучасній корейській поезії, тема сім'ї трансформувалась під впливом різних соціальних та культурних змін. З одного боку, традиційні цінності сім'ї продовжують залишатися важливими, але з іншого боку, змінюються ролі та відносини між членами сім'ї. Наприклад, багато сучасних корейських поетів пишуть про відносини між батьками та дітьми, де батьки можуть бути нерозуміючими або неприйнятними для своїх дітей.

Визначені основні особливості вербального способу репрезентації концепту СІМ'Я в корейській поезії. Ядром концепту СІМ'Я в корейській мові являється чотири лексеми на позначення самого явища “сім'я”. Лексема 가족 на позначення сім'ї використовується сучасними поетами для увиразнення загальної культурної ностальгії по епосі міцних родинних стосунків, важливого “мікросесвіту”, який зруйнувався під тиском часу та глобалізаційних проблем. За допомогою лексеми 집안 концепту СІМ'Я вербалізується як феномен духовного та історичного порядку – і використовується у контекстах, які пов'язані з такими універсаліями як “шляхетство”, “доля”, “сутність людського життя”. На прикладі лексеми 혈족 вербалізується концепт сім'ї в сучасному розумінні – як “універсальної родини людства”, позбавленої ієрархії. Важливим аспектом вербалізації зазначеного концепту також являються різні форми звертання щодо батька та матері відповідно. І родина взагалі, і мати зображуються як дорогоцінність, яку ліричний герой “ховає у серці”. Обидва образи репрезентують універсалію, “те, що завжди буде з тобою”, як один зі складників твоєї особистості. Обидва образи порівнюються з “захистом”, “місцем безпеки”. Образ

“жертвовної материнської любові” протиставляється “батькові як наглядачу”, контролеру, який керує та унормовує життя через силу та раціональність.

ANNOTATION

The diploma work is devoted to the comprehensive study of the concept FAMILY in Korean language. The work deals with a comprehensive systematic study of this topic.

Theoretical data from the literature in the context of interpretation of this concept served as materials. In our research, we will rely on this approach, using the tools of other areas for multi-aspect consideration of the FAMILY concept in Korean culture on the basis of selected empirical material.

The concept of FAMILY is a complex concept that covers various aspects of relationships between parents, children and other relatives, and also reflects the system of values and social norms that regulate these relationships. A FAMILY is usually described as a group of people who are related by blood, marriage or adoption and live together. However, in some cultures, such as large families, the concept of FAMILY may include more than two persons, as well as varying degrees of kinship. This concept is an important element of the culture and language of many peoples of the world, including Koreans.

This study helps to characterize the ethical and spiritual values of the Korean nation expressed in the images and metaphors of the FAMILY concept as well as the transformation at the sociocultural level at the end of the 20th century, which led to a fundamentally new way of artistic and linguistic understanding of the family in poetry, in contrast to traditional symbols in the phraseological and folklore corpus. Studying the means of verbal reproduction of the concept of "family" in modern Korean poetry also allows us to expand our understanding of approaches to the analysis of literary works, particularly in the field of Korean poetry. An important aspect of the

verbalization of the mentioned concept is also various forms of addressing the father and mother, respectively. Both the family in general and the mother are depicted as a precious thing that the lyrical hero "hides in his heart". Both images represent universality, "something that will always be with you", as one of the components of your personality. Both images are compared to "protection", "place of safety".

The work also considers the key aspects by which the family was depicted and the concept of FAMILY was reproduced at the linguistic level, associative synonyms included in the periphery of this concept are described based on the characteristics of the analyzed examples

Key words: family, concept, traditions, family ties, customs, culture, everyday life, history.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

이기문. 새국어사전 (Новий тлумачний словник корейської мови) Сеул: 두산동아, 2015. 3128 с

Hauser-Schäublin, B. (2021). Speaking the same language? Family-related language use in Northern Thailand. *Journal of Linguistic Anthropology*, 31(1), 90-108. DOI: 10.1111/jola.12280

Kim, H. S., & Cho, S. J. (2019). The Acquisition of L2 Korean Vocabulary: A Corpus-Based Study. *Language Research*, 55(4), 739-769.

Kim, M. (2018). The representation of family in Korean literature. *International Journal of Humanities and Social Science Research*, 6(1), 31-36. DOI: 10.11648/j.hssr.2018.61005
https://www.researchgate.net/publication/323563214_The_Representation_of_Family_in_Korean_Literature

Kwon, M., & Lee, J. (2020). Neural Correlates of First Language Influence on Second Language Processing: An fMRI Study on Korean-Chinese Bilinguals. *Language Research*, 56(3), 505-528.

Luo, Y., & Schieffelin, B. B. (2020). Talking about family in a cultural context: An exploration of kinship terms and family narratives among Chinese immigrants in the United States. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 41(9), 787-801. DOI: 10.1080/01434632.2020.1782753

Norenzayan, A., & Nisbett, R. E. (2000). Culture and Cognition. In E. T. Higgins & A. W. Kruglanski (Eds.), *Social Psychology: Handbook of Basic Principles* (pp. 588-614). New York: Guilford Press.

Rochat, P., Sera, M. D., & Striano, T. (2020). Language and social cognition in early development. *Annual Review of Psychology*, 71, 569-593. DOI: 10.1146/annurev-psych-122219-013752

Su, M., & Zhou, X. (2019). The negotiation of intergenerational family language policy in Chinese immigrant families in the United States. *Journal of Language, Identity & Education*, 18(3), 180-196. DOI: 10.1080/15348458.2019.1587519

Susan Niedzielski, "Linguistic diversity in space and time" (2003) https://books.google.com.ua/books/about/Linguistic_Diversity_in_Space_and_Time.html?id=yuSxiL8V7JMC&redir_esc=y

Бадюл В. В. Коди культури в аспекті культурної інтерпретації фразеологічних одиниць. *Закарпатські філологічні студії*. Закарпаття, 2018. Вип. 6. С. 7–11.

Білоноженко В. М. Функціонування та лексикографічна розробка українських та корейських фразеологізмів / Віра Максимівна Білоноженко, Ірина Святославівна Гнатюк. – К. : Думка 1984. – 156 с.

Галинська, О. М. Фразеологічні еквіваленти і аналози як засоби відтворення ФО на позначення суб'єктивної оцінки людини в українській та англійській мовах / О. М. Галинська // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. – Київ, 2009. – Вип. 19.

Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с

Губерська О.В. Когнітивна лінгвістика: теоретичні засади, методологія дослідження та прикладні аспекти. Харків: Видавничий дім "Інжек", 2019.

Денисенко С. Н., Тараба І. О. Код культури і моделювання дійсності (на матеріалі фразеології). *Мова і культура*. Вип. №1 (Том 15). 2012. С. 11-15.

Крикун І.В. Мовні засоби відображення концепту "час" у французькій та українській мовах. Науковий вісник Чернівецького університету, 2018, вип. 898, с. 7-13.

Ковальчук Ю.А. Деконструкція традиційної тілесності в романі Хан Ган «Вегетаріанка» / Ю.А. Ковальчук // Східний світ. 2019. № 3. С. 46–53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/SkhS_2019_3_6.

Козловський С. Особливості перекладу корейських фразеологічних одиниць з компонентом 똥 НА позначення процесів удобрювання землі українською мовою, - МАГІСТЕРІУМ. 2017. Випуск 66. Мовознавчі студії – с.42-45.

Кузьменко Г.П., "Мова та культура: Концептуальні основи взаємодії", Київ, 2015, с. 58.

Кулаковська, І. (2019). Концепція різних типів перекладу в сучасному дискурсі. Філологічні науки, 3, 61-64.

Савченко Л. В. Етномакрокод духовної культури як репрезентант фразеологічної картини світу. Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Вип. 38. 2014. С. 36-42.

Скрипник Ю.Д. Особливості корейського мовного етикету та проблема перекладу його форм українською мовою // Записки з українського мовознавства. – Одеса “Астропринт”, 2005. – Вип. 15. – С. 29–37.

Тупиця О., Особливості організації поетичної картини світу, [в:] „Філологічні науки”, 2009, вип. 1, с. 98–104.

Хорошун О. О., Мовна та концептуальна картини світу в дослідженнях сучасної лінгвістичної науки, [в:] Глухівські наукові читання-2011, матер. міжнарод. наук.- практич. конф. (15–17 лист. 2011 року), Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011, с. 241–246.

ДОДАТОК 1

Лексика корейської мови на позначення родинних зв'язків
(лексична периферія вербалізації концепту СІМ'Я)

1. 가족 (gajok) - це загальний термін, який використовується для позначення родини в широкому розумінні.
2. 집안 (jiban) - позначає всіх членів родини, які проживають разом під одним дахом.
3. 부모님 (bumonim) - позначає батьків, або батька та матір.
4. 자식 (jasik) - позначає дітей.
5. 형제자매 (hyeongjejaemaе) - позначає братів та сестер.
6. 동생 (dongseng) - позначає молодших братів або сестер.
7. 장남 (jangnam) / 맏이 (machі) - позначає найстаршого сина в родині.
8. 막내 (maknae) - позначає наймолодшого сина або дочку в родині.
9. 처남 (cheonam) - позначає чоловіка молодшої сестри.
10. 장모 (jangmo) / 시어머니 (sieomeoni) - позначає дружину старшого сина в родині.
11. 사돈 (sadon) / 시아버지 (siabeoji) - позначає чоловіка дочки в родині.
12. 며느리 (myeoneuri) - позначає дружину молодшого сина в родині.
13. 아들 (adeul) / 딸 (ttal) - позначають синів та дочок.
14. 배우자 (baeuja) - позначає подружжя.

ДОДАТОК 2.

A) 가족

초태에서 무덤까지

누구도 나의 가족이 아니며,
어디서도 느낄 수 없는
가족과 함께 하는 평온.

아버지의 젊었을 적부터
아들의 늙어갈 때까지
멀리 떨어져 있어도
하나같이 가족이 되어 산다.

비 내리는 날면 남는 사람 없이
가족이 모여서
세상 모든 것 잊고
서로에게 단짝되어 있다.

나의 가족은 나의 행운,
어둠 속의 불빛,
언제나 돌아갈 집,
나의 가족에게 돌아갈 집.

유학천

6) 가족

아침에 어머니가 소리를 지르신다.
그리고 밤이면 또 다시.
어느 날 나는 떠나야 한다고 생각하며
작은 가방을 채우고 있었다.

그때 어머니께서 말씀하셨습니다.
"저도 이제 많이 늙어서, 언제든지 떠나기 어렵지만
떠나면 길을 가는 자식의 마음도 아픕니다."

이 가정은 너희 가족들의 안식처입니다.
항상 돌아오세요."

이젠 아버지도 늙어 가시고
우리 자식들은 모두 각자의 길을 가고
집은 더 이상 이전과 같지 않다.

그러나 우리 가족은 여전히 같다.
어머니의 불안한 눈빛과
아버지의 찬란한 미소,
그리고 형들의 자랑스러운 모습.

누구보다 따스한 가족,
모두에게 강한 의지를 주는 가족,
우리 가족은 이젠 나의 소중한 보물이다.

김수이